

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ
TÜRKMER

2026 / Mart Ayı Türk Dünyası Gündemi

 turkmer.sakarya.edu.tr

Türk Devletleri Teşkilatı - Azerbaycan - Kazakistan - Özbekistan -
Kırgızistan - KKTC - Macaristan - Türkmenistan

Azerbaycan Cumhuriyeti

Mart Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Mehmet Emin Resulzade Ölüm Yıl Dönümünde Anıldı

28 Mayıs 1918'de Azerbaycan Cumhuriyeti'ni kuran Mehmet Emin Resulzade, 6 Mart'ta ölüm yıl dönümünde meydanlarda gerçekleştirilen törenlerle anıldı.

Resulzade, 1918'de Azerbaycanlı aydınların oluşturduğu Milli Konseyin Başkanı seçildi ve 28 Mayıs 1918'de Milli Konsey, Azerbaycan Cumhuriyeti'nin kuruluşunu resmen ilan etti.

Türkiye Milli Savunma Bakanı Güler, Azerbaycan Savunma Bakanı Hasanov İle Görüştü

Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler 5 Mayıs'ta, Azerbaycan Savunma Bakanı Orgeneral Zakir Hasanov ile telefonda görüştü.

Bakanlığın açıklamasına göre, görüşmede bölgesel savunma ve güvenlik konularında görüş alışverişinde bulunuldu.

Azerbaycan'dan İran'daki Diplomatik Misyonu Tahliye Etme Kararı

Azerbaycan Dışişleri Bakanı Ceyhun Bayramov 6 Mart'ta Azerbaycan'ın Tahran Büyükelçiliği ve Tebriz Başkonsolosluğu personelinin tahliye edileceğini bildirdi.

Bakan Bayramov, "Güvenlik nedeniyle İran'daki diplomatik misyonumuzun tam tahliyesi hususunda karar alındı. Tahran Büyükelçiliğimiz ve Tebriz Başkonsolosluğumuz personeli tahliye edilecek. İnsanlarımızın hayatını riske atamayız." ifadelerini kullandı.

Azerbaycan, Türk Hava Sahasına Giren Balistik Mühimmata İlişkin Açıklama Yaptı

Azerbaycan Savunma Bakanlığı 9 Mart'ta İran'dan atılıp Türk hava sahasına giren balistik mühimmatla ilgili olayın barış ve güvenlik için ciddi tehdit oluşturduğunu bildirdi.

Açıklamada, "Türkiye'ye karşı gerçekleştirilen füze saldırısını şiddetle kınıyoruz. Bu tür eylemler bölgesel barış ve güvenlik için ciddi tehdit oluşturmakta olup kabul edilemezdir. Kardeş Türkiye Cumhuriyeti ile tam dayanışma içindeyiz." ifadesi kullanıldı.

Azerbaycan İnan'a İnsani Yardım G6nderdi

Azerbaycan 10 Mart'ta İnan'a gıda ve ilaç malzemelerinden oluşan insani yardım g6nderildiğini açıkladı.

Azerbaycan Olağan6st6 Haller Bakanlığı'na ait araçlarla g6nderilen yardım kapsamında 10 ton un, 6 ton pirinç, 2,4 ton şeker, 4 tondan fazla içme suyu, yaklaşık 600 kilogram çay ile yaklaşık 2 ton ilaç ve tıbbi malzeme yer aldı.

AB Konseyi Başkanı Costa, Azerbaycan'ın Bölgesel Rolü Hakkında Açıklama Yaptı

Avrupa Birliği (AB) Konseyi Başkanı Antonio Costa 11 Mart'ta İran'daki gelişmelerin Azerbaycan'ın bölgesel rolünün her zamankinden daha önemli hale getirdiğini vurgulayarak, enerji, dijitalleşme, ulaşım, savunma ve güvenlik alanlarında işbirliğini derinleştirmek istediklerini söyledi.

Bakü'de Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile bir araya gelen Costa, düzenlenen ortak basın toplantısında Azerbaycan'ın AB için "kilit bir ortak" olduğunu vurguladı. Azerbaycan'ın bölgesel rolünün kritik bir önem kazandığını belirten Costa, "İran ve Orta Doğu'da yaşanan tehlikeli askeri tırmanışın Azerbaycan üzerindeki etkilerinin farkındayız. AB adına Azerbaycan halkıyla tam dayanışma içinde olduğumuzu ifade etmek istiyorum." dedi. Costa ayrıca, İran'ın Nahçıvan Havalimanı'na yönelik gerçekleştirdiği son saldırıyı en sert şekilde kınadıklarını dile getirdi.

Paşinyan Ermenistan-Azerbaycan Barış Anlaşması Hakkında Açıklama Yaptı

Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan 12 Mart'ta yaptığı açıklamada Ermenistan ile Azerbaycan arasındaki barış anlaşmasının imzalanacağından hiçbir şüphe duymadığını söyledi.

Ermenistan'ın resmi haber ajansı Armenpress'te yayımlanan habere göre, Paşinyan, düzenlediği basın toplantısında Azerbaycan ile ilişkilere dair konuştu.

Paşinyan, "Barış anlaşmasının imzalanacağından hiç kuşkusuz yok. Ne zaman imzalanacağı ayrı bir meseledir ancak imzalanacaktır." dedi.

Ermenistan Başbakanı Paşinyan, Muhalifleri Eleştirdi

Paşinyan 20 Mart'ta yaptığı açıklamada Ermenistan'daki bazı siyasi güçlerin Azerbaycan'la elde edilen barışı gözden geçirme çağrısını yaptığını belirterek, "Bizim sıkıca kapattığımız savaş kapısını bazı güçler açmaya çalışıyor, bu da ülkemizin güvenliği için ciddi tehdittir" dedi.

Gagik Tsarukyan, Karen Karapetyan ve Robert Koçaryan gibi isimlerin liderliğindeki siyasi güçlerin Ermenistan ve Azerbaycan arasında elde edilen barışı sorgulamak ve gözden geçirmek yoluna gittiğini söyleyen Paşinyan, "Bu güçler yalnızca savaşa kapı açmakla kalmıyor, aynı zamanda çatışmayı kaçınılmaz hale getiriyor." dedi.

Kazakistan Cumhuriyeti

Mart Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Kazakistan'dan İran'a Tepki

1 Mart tarihinde; Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev'in, İran'ın saldırılarına karşı Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan, Katar, Bahreyn ve Kuveyt liderlerine destek mesajı ilettiği bildirildi.

Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü Aybek Smadiyarov tarafından yapılan açıklamada, Tokayev'in söz konusu ülkelere gönderdiği mektuplarda saldırıları kınadığı ve bu ülkelerin egemenlik ile güvenliğine yönelik her türlü tehdide karşı dayanışma mesajı verdiği ifade edildi.

Aynı zamanda Smadiyarov, "Cumhurbaşkanı ayrıca kardeş Arap ülkelerine mümkün olan her türlü desteği vermeye hazır olduğunu belirtmiştir ve bu ülkelerin üst düzey yöneticileriyle sürekli çalışma temaslarının devam etmesini temenni etmiştir." değerlendirmesinde bulundu.

Kazakistan Bayrağı Dünyanın En Güzel Bayrağı Seçildi

17 Mart tarihinde yayınlanan habere göre; Kazakistan'ın ulusal bayrağının, "Flags of the World Tournament" adlı uluslararası kullanıcı oylamasında dünyanın en güzel bayrağı seçildiği bildirildi.

Söz konusu yarışmada 64 ülkenin bayrağının karşılaştırmalı olarak değerlendirildiği, finalde Kazakistan bayrağının Kiribati bayrağını geride bırakarak birinci olduğu aktarıldı.

Yeni Anayasa Kabul Edildi

18 Mart tarihinde; Kazakistan'da referandumla kabul edilen yeni anayasanın 1 Temmuz 2026 itibarıyla yürürlüğe gireceği bildirildi. Kazakistan Merkez Seçim Komisyonu verilerine göre, anayasa taslağına katılan seçmenlerin %87,15'inin destek verdiği açıklandı.

Başkent Astana'daki Akorda Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nda düzenlenen törende, Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev yeni anayasanın yürürlüğe girmesine ilişkin kararnameyi imzaladı.

Ayrıca, 15 Mart tarihinin her yıl "Anayasa Günü" olarak kutlanacağı bildirildi.

Kazakistan'da Nevruz Bayramı Coşkusu

22 Mart tarihinde yayımlanan habere göre; Kazakistan'da Nevruz Bayramı kutlamalarının gerçekleştirildiği başkent Astana'da 200'ün üzerinde etkinlik düzenlendiği belirtildi.

Astana'da yürütülen Nevruzname Programı kapsamında, kentin farklı noktalarında geleneksel Kazak yurtları kurulmuş, el sanatları stantları açılmış ve ziyaretçilere Nevruz çorbası ikram edilmiştir. Kutlamalar çerçevesinde konserler, panayırlar ve geleneksel gösteriler düzenlenmiş; güreş, halat çekme ve okçuluk gibi milli sporların da yoğun ilgi gördüğü ifade edilmiştir.

Kazakistan AEB Zirvesine Ev Sahipliği Yaptı

26 Mart'ta Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) Hükümetlerarası Konseyi toplantısı, Kazakistan'ın Őimkent Şehrinde gerçekteşirildi. Toplantı, Kazakistan Başbakanı Oljas Bektenov'un ev sahipliğinde düzenlendi ve Belarus, Kırgızistan, Rusya ve Ermenistan'dan üst düzey hükümet temsilcilerinin katılımıyla yürütüldü.

Görüşmelerin ilk aşamasında dar kapsamlı oturma gerçekteşirilmiş; bu çerçevede üye ülkeler arasında ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi, dijital teknolojiler ve yapay zeka alanlarında iş birliğinin artırılması konuları ele alınmıştır.

Toplantının geniş kapsamlı oturumu ise gözlemci üyelerin (Özbekistan, Küba) katılımıyla gerçekteşirilmiştir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)

Mart Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Türkiye'den KKTC'ye Garantörlük Mesajı

6 Mart'ta Türkiye Millî Savunma Bakanlığı, KKTC'deki gelişmelere ilişkin yaptığı açıklamada, Kıbrıs Türklerinin güvenliğini tehdit eden her türlü tutuma karşı kararlı duruş sergileyeceğini bildirdi.

Bakanlık, Türkiye'nin garantör ülke olarak sahip olduğu haklara vurgu yaparak, bu yetkileri kullanmaktan çekinmeyeceğini açıkladı. Açıklamada, Türkiye'nin dün olduğu gibi bugün de KKTC'nin yanında olduğu ve destek vermeye devam edeceği ifade edildi.

KKTC'nin Sesi TÜRKSAT Üzerinden Avrupa ve Asya'ya Ulaşmaya Başladı

9 Mart tarihinde KKTC'nin devlet yayın organı Bayrak Radyo Televizyon Kurumu (BRT), TÜRKSAT uyduları üzerinden yayın ağını genişleterek Avrupa ve Asya'ya ulaşmaya başladı.

Yeni kapsama alanı sayesinde İngiltere'den Orta Asya'ya, Güney Asya'dan geniş bir coğrafyaya kadar milyonlarca izleyiciye erişim sağlanıyor. Bu gelişme, KKTC'nin uluslararası alandaki görünürlüğünü artırması açısından önemli bir adım olarak değerlendiriliyor.

Erhürman: “Önceliğimiz Adanın Tamamının Güvende Olması”

10 Mart tarihinde KKTC Cumhurbaşkanı Tufan Erhürman, adadaki artan askeri konuşlandırmalar ve gerilim ortamına ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Erhürman, özellikle Güney Kıbrıs Rum Yönetimi lideri Nikos Hristodulidis’in Türkiye’nin adaya F-16 ve hava savunma sistemleri konuşlandırmasını “Avrupa’ya karşı reaksiyon” olarak değerlendirmesine tepki gösterdi. Erhürman, bu dönemde polemik yaratmanın doğru olmadığını ifade ederek, “Bizim önceliğimiz adanın tamamının, yalnızca Kıbrıslı Türklerin değil, Kıbrıslı Rumların da güvende olmasıdır” dedi.

Erhürman'dan Hristodulidis'e “Tarih” Vurgusu

25 Mart tarihinde Erhürman, Hristodulidis'in açıklamalarına yanıt verdi. Nikos Hristodulidis, 25 Mart 1821'in yıl dönümü dolayısıyla düzenlenen törende yaptığı konuşmada, “Yunan kardeşlerimizin özgürlüklerini kazanmak için verdiği mücadele yöntemlerinden yararlanmalı; bu mücadelenin öğretilerine dayanarak, vatanımızın kurtuluşu ve yeniden birleşmesi için kendi çabamıza devam etmeliyiz,” ifadelerini kullandı.

Bu açıklamalara karşılık Erhürman, tarihten ders çıkarılacaksa çok gerilere değil, özellikle 2004 ve 2017 müzakere süreçlerine bakılması gerektiğini vurguladı. Erhürman, söz konusu dönemlerin Kıbrıs meselesinde çözüm fırsatlarının nasıl değerlendirilemediğini açıkça ortaya koyduğunu ifade etti.

Rum tarafının söylemlerinin güncel gerçeklikten uzak olduğunu belirten Erhürman, geçmiş müzakere deneyimlerinin dikkate alınmadan yapılan değerlendirmelerin çözüm sürecine katkı sağlamayacağını dile getirdi.

Kırgız Cumhuriyeti

Mart Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Bişkek'te Türk Dünyası Geleneksel Çocuk Oyunları Eğitici Eğitimi Programı Başlatıldı

Türk Dünyası Çocuk Oyunları Festivali kapsamında, 2 Mart'ta Bişkek'teki öğretmenlere yönelik kapsamlı bir eğitim programı başlatıldı. Kırgızistan Eğitim ve Bilim Bakanlığı tarafından organize edilen bu etkinlikte, geleneksel çocuk oyunlarının pedagojik bir araç olarak yaygınlaştırılması ve Türk devletleri arasındaki kültürel bağların güçlendirilmesi hedeflendi.

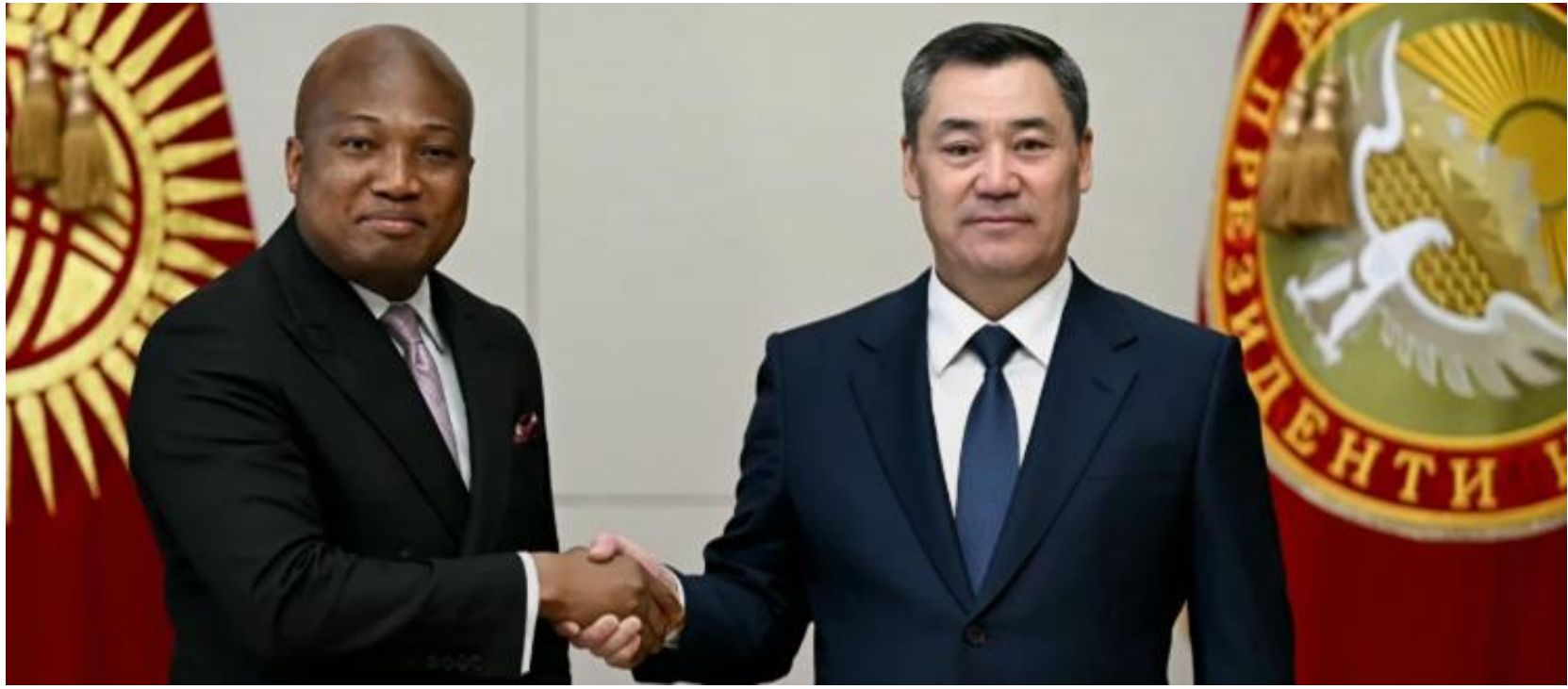
Program çerçevesinde, her iki ülkeden seçilen dörder milli oyunun metodolojik analizleri yapıldı ve bu oyunların ortak bir dijital arşivde toplanması kararlaştırıldı.

Çin-Kırgızistan-Özbekistan Demiryolu İnşaatındaki Gelişmeler

12 Mart tarihli habere göre, Çin, Kırgızistan ve Özbekistan arasında planlanan stratejik demiryolu hattının inşaat süreci büyük bir hız kazandı. Kırgız Demir Yolu Genel Müdür Yardımcısı Dastan Usubakunov, projenin toplam 305 kilometre uzunluğunda olacağını ve çalışmaların farklı bölgelerde eş zamanlı olarak yürütüldüğünü açıkladı. Proje kapsamında inşa edilmesi planlanan 29 tünelden dördünün yapımına başlandığı, ayrıca güzergâh üzerine 50 adet köprünün inşa edileceği belirtildi. Kış mevsimi nedeniyle beton dökme işlemlerine ara verildiği ancak tünel içi faaliyetlerin kesintisiz sürdüğü ifade edildi. Toplam altı yıllık bir uygulama süresi öngörülen projenin ilk yılı başarıyla tamamlandı.

Kırgızistan'ın Afrika Ülkeleriyle Diplomatik ve Ekonomik İlişkilerini Geliştirme Süreci

16 Mart tarihli habere göre, Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov ile Gana Dışişleri Bakanı Samuel Ablakwa arasında gerçekleşen görüşmede, iki ülke arasındaki iş birliğinin güçlendirilmesine dayalı konular ele alındı. Cumhurbaşkanı Caparov, coğrafi uzaklığa rağmen Gana ile ikili ve çok taraflı formatlarda ortaklık kurmaya büyük önem verdiklerini ifade ederken; Etiyopya'da açılan büyükelçilik, Mısır'daki temsilcilik planları ve Afrika Birliği'nde kazanılan gözlemci statüsü gibi stratejik adımların altını çizdi. Gana tarafı ise Kırgızistan'ın özellikle Kumtör madeni ve yolsuzlukla mücadele konularındaki reformlarını takdirle karşıladığını belirterek; dijitalleşme, tarım-sanayi, turizm ve inşaat sektörlerini iş birliği için öncelikli alanlar olarak tanımladı.

Kırgızistan Parlamentosu'nda Kadın Temsiliyetinde Küresel Başarı ve Yeni Rekor

19 Mart tarihli habere göre, Kırgızistan Cumhuriyeti Parlamentosu (Cogorku Keneş), kadın milletvekili sayısının 31'e ulaşmasıyla toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında küresel ölçekte bir rekora imza attı. Parlamento Başkanı Marlen Mamataliev tarafından yapılan açıklamada, Birleşmiş Milletler ve Parlamentolararası Birlik (IPU) verilerine dayanılarak Kırgızistan'ın parlamentodaki kadın temsiliyet oranında dünya liderliğine yükseldiği duyuruldu. Yasama organındaki 90 sandalyenin 31'ini kazanan kadın milletvekilleriyle birlikte parlamentodaki kadın oranı son bir yılda %12,9 artış göstererek tarihi bir seviyeye ulaştı.

Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov ile SICPA SA Heyeti Arasında Stratejik Görüşme

Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, 25 Mart'ta İsviçre merkezli SICPA SA şirketinin Yönetim Kurulu Başkanı ve CEO'sunu kabul etti. Cumhurbaşkanlığı İdaresi tarafından paylaşılan bilgilere göre görüşmede, kamu yönetiminde etkinliğin artırılması ve ülkenin ekonomik güvenliğinin pekiştirilmesi amacıyla yenilikçi çözümlerin devreye alınması ve ortak projelerin yürütülmesi konuları ele alındı.

Cumhurbaşkanı Caparov, doğal kaynakların rasyonel kullanımı, şeffaflığın tesisi ve ekonominin stratejik sektörlerinde modern yaklaşımların uygulanmasının devlet politikasının öncelikleri arasında yer aldığını ifade etti. Özellikle madencilik sektörünün sürdürülebilir gelişimi, yatırım cazibesinin artırılması ve güvenilir ortaklarla karşılıklı yarar sağlayan iş birliklerinin genişletilmesinin önemi üzerinde duruldu.

Macaristan Cumhuriyeti

Mart Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Druzhba Hattı Krizi

27 Ocak'ta, Rus petrolünü Macaristan ve Slovakya'ya taşıyan Druzhba (Dostluk) boru hattı üzerinden sevkiyat durmuştu. Ukrayna tarafı bunu bir Rus saldırısına bağlarken Macaristan Başbakanı Viktor Orbán, Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenskyy'yi “Rusya'nın gelirlerini kesmek bahanesiyle Macaristan'ın enerji güvenliğini kasten sabote etmekle” ve “devlet haydutluğu”yla suçlamıştı.

Bu krizin bir uzantısı olarak, 1 Mart'ta Macar özel kuvvetleri, Ukrayna'ya giden ve içerisinde büyük miktarda nakit para ile altın barındıran Ukrayna Devlet Bankası araçlarına el koydu. Orbán, 9 Mart'ta imzaladığı bir kararname ile bu varlıklara “milli güvenlik” gerekçesiyle el konulmasını sağlamıştır. Ukrayna ise bu durumu “devlet terörizmi ve gasp” olarak nitelendirmiştir.

Putin-Orbán Hattı

3 Mart'ta Orbán ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin arasında telefon görüşmesi gerçekleşti. Görüşmede enerji güvenliği, İran'daki savaş ve Ukrayna hakkında konuşuldu.

Görüşmenin hemen ardından Dışişleri Bakanı Péter Szijjártó Moskova'ya gitti ve Rusya tarafından esir alınan iki çifte vatandaş (Macar-Ukrayna) askerin serbest bırakılmasını sağladı. Bu “esir diplomasisi”, Putin'in seçim öncesi Orbán'a verdiği açık bir destek olarak yorumlandı.

15 Mart Kutlamaları

15 Mart 1848 Macar Devrimi'nin 177. yıldönümü kutlamaları, iktidar ve muhalefetin farklı etkinlikleri ile yürütüldü. Orbán, yaptığı konuşmasında, 1848 ruhunu günümüzün Brüksel merkezli “yeni imparatorluk” hırslarına karşı bir direniş sembolü olduğunu belirtti.

Ana muhalefet partisi Tisza Genel Başkanı Péter Magyar, devrimin özgür ve bilinçli insanlarca yürütüldüğünün altını çizdi. Konuşmasında Magyar, Orbán'ı “ihtiyar imparator” olarak adlandırdı. Ülkenin özgürlük arzusunu istismar ettiğini ve bugün “vatandaş yerine tebaanın” yaşadığı bir sistem kurduğunu belirtti.

15 Mart Devrimi, Avusturya İmparatorluğu altında bulunan Macaristan'ın bir bağımsızlık mücadelesidir. Avrupa'daki 1848 ayaklanmalarından birisi olan devrim, Avusturya ve Ruslarca bastırılmıştır. Fakat imparatorluğun Avusturya-Macaristan olarak uzlaşmasının önünü açmış ve modern Macar devletin temelini atmıştır.

Ukrayna'ya Bir Başka Veto Daha Verildi

19 Mart Avrupa Birliği (AB) Zirvesi'nde Orban, Ukrayna'ya 90 milyar €'luk krediyi veto etti.

AB liderleri bunu “sadakatsizlik” ve “ihamet” olduğunu söyledi. Orban, Druzhba boru hattı üzerinden Rus petrolü akışının yeniden başlamasını şart koştu.

CPAC: Macaristan Gerçekleştirildi

Muhafazakar Siyasi Eylem Konferansı: Macaristan (CPAC) 21 Mart'ta gerçekleştirildi. 80'li yıllardan beri ABD'de yapılan, sağcı aktivist ve siyasetçilerin yer aldığı konferans 2022'den beri Macaristan'da da yapılmaktadır.

Bu yıl gerçekleştirilen konferansa aşırı-sağdan pek çok siyasi figür katılım sağladı. Almanya İçin Alternatif (AfD) partisi Genel Başkanı Alice Weidel, Arjantin Başbakanı Javier Milei gibi isimler konuşma yaptı. ABD Başkanı Donald Tump ise video konferansla katılım gösterdi.

Liderler AB'ye yönelik eleştirilerini ve Ukrayna ile İran savaşlarında barışa yönelik atılması gereken adımları konuştu. Ayrıca yaklaşan seçimler için Orban ve partisi Fidesz'e desteklerini sundular.

Avrupa'nın Aşırı-Sağ Liderleri Orban'ı Destekliyor

23 Mart'ta Orban'ın öncülüğündeki Avrupa Parlamentosu'nda bulunan aşırı sağ ittifak "Patriots For Europe" (PfE) Budapeşte'de bir toplantı gerçekleştirdi. Avrupa'daki pek çok aşırı sağcı lider toplantıya katılım sağladı.

Bunların arasında Marine Le Pen, Geert Wilders, Matteo Salvini gibi isimlerde bulunmaktaydı. PfE'nin 13 üye partisinin temsilcileri sırayla yaptıkları konuşmalarda Macar halkına Orban'a oy vermeleri gerektiğini belirttiler. Ayrıca hepsi konuşmalarında "AB'yi ele geçirme" hedefleri olduğunu vurguladı.

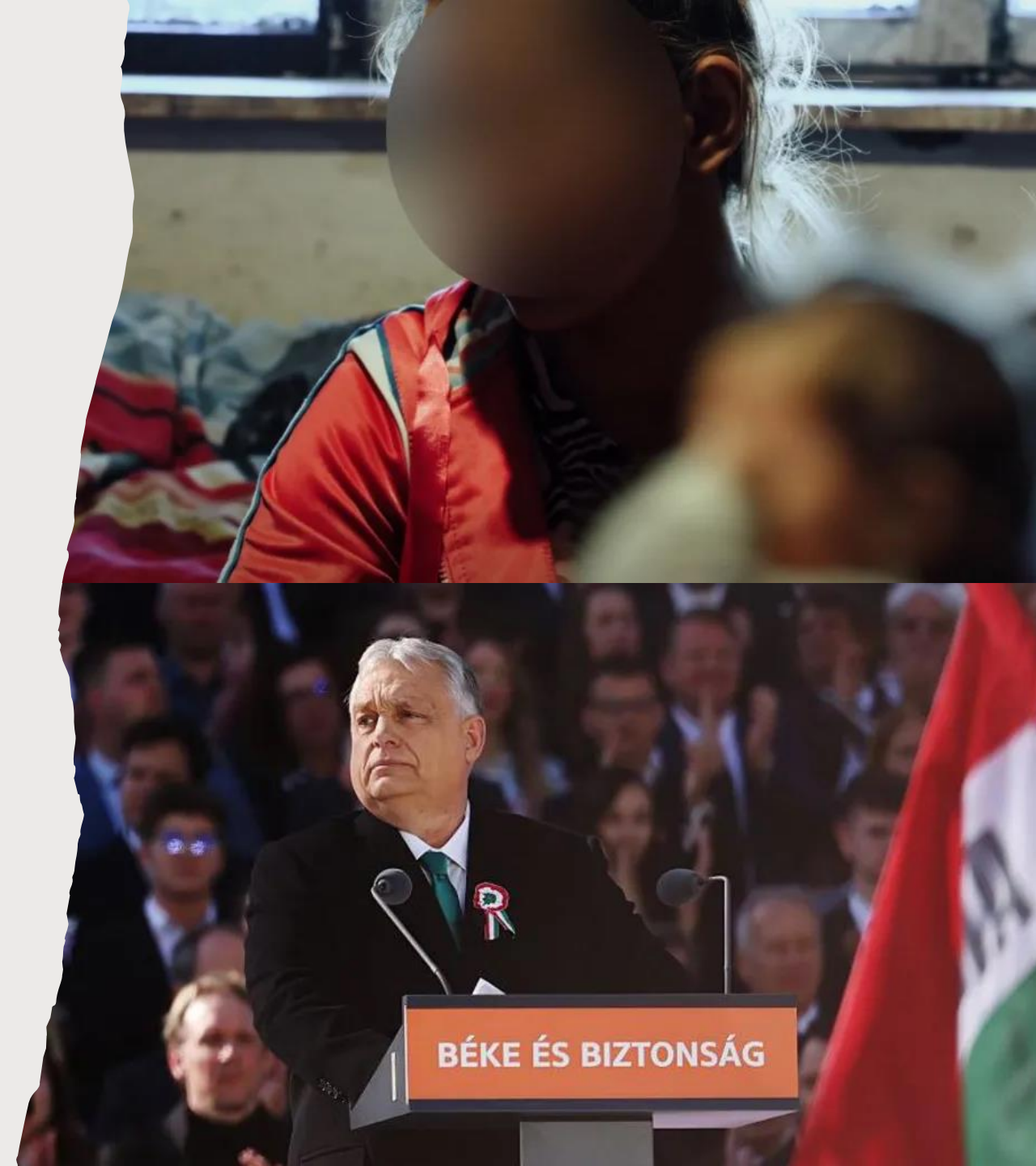

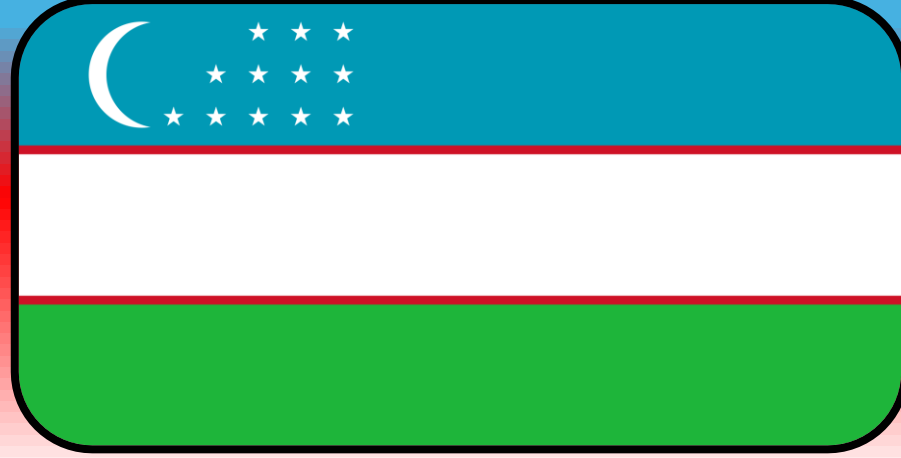
“Oyun Bedeli” Belgeseli

26 Mart tarihinde “The Price of the Vote” adlı bir belgesel bağımsız araştırmacılar tarafından yayınlandı. Belgesel, Orbán ve partisi Fidesz’in kitlesel seçmen baskısı ve oy satın alma faaliyetlerinde bulunduğunu iddia etti.

İddialara göre 50’den fazla seçim bölgesinde, yaklaşık 600.000 seçmen hedef alınıyor. Seçmenlere para, yakacak odun, ulaşım, hatta bazı durumlarda ilaç erişimi karşılığında oy vermeleri için baskı yapılıyor. Bazı durumlarda tehdit, şantaj ve sosyal yardımların kesilmesi gibi yöntemler kullanılıyor. Özellikle yoksul kırsal bölgeler ve Roman azınlık hedef alınmış durumda.

Ayrıca uyuşturucu ile oy satın alma, polis ve devlet kurumlarının siyasi etki altında olduğu, seçim günü hile teknikleri gibi ciddi iddialar da bulunuyor. Hükümet bu iddialara doğrudan yanıt vermedi. yalnızca Kamu Yönetimi Bakanı Tibor Navracsics “yanlışlıklar varsa incelensin” açıklamasında bulundu.

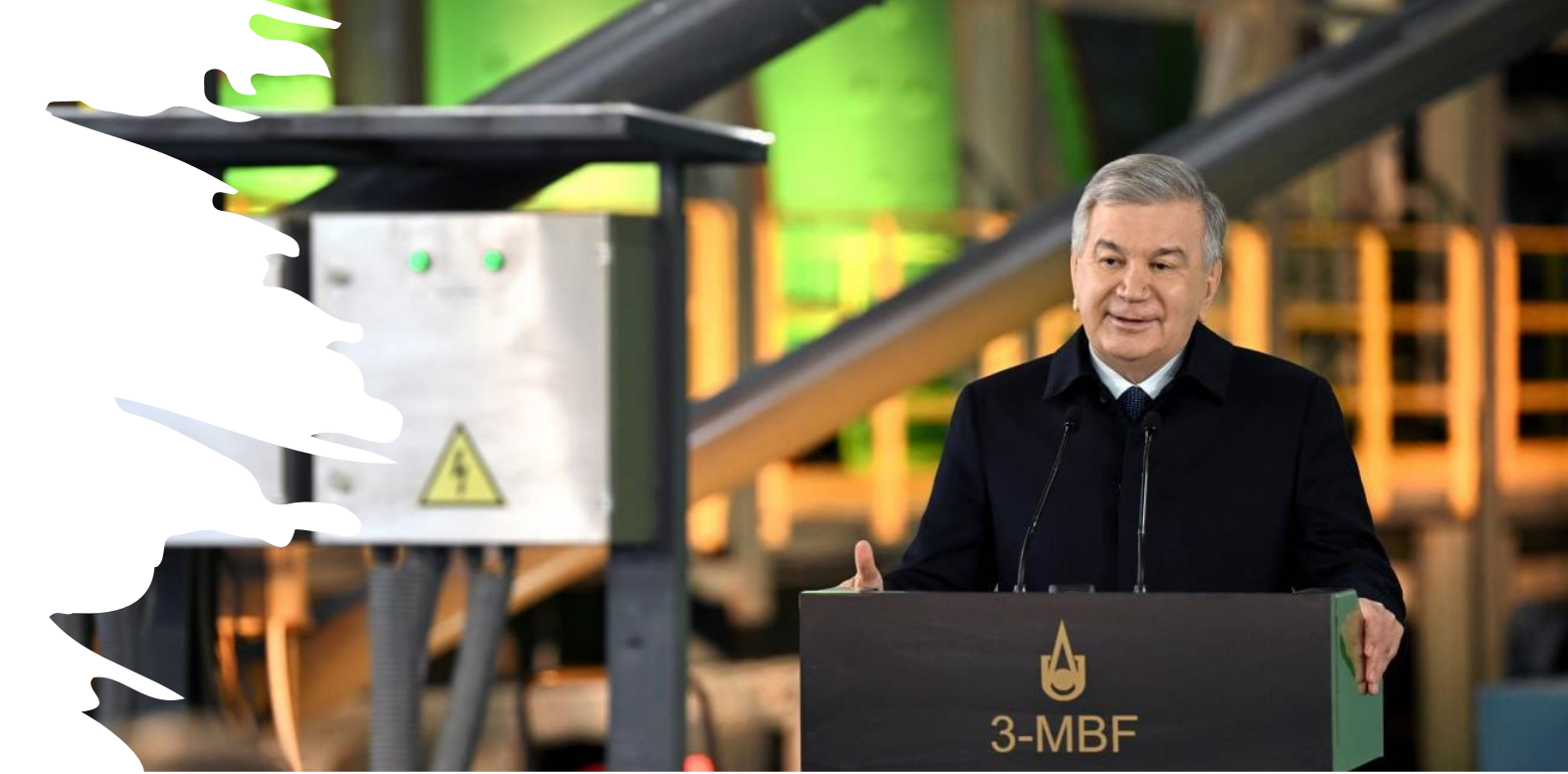
Özbekistan Cumhuriyeti

Mart Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Yeni Bakır Zenginleştirme Tesisinin Açılışı

16 Mart'ta Özbekistan'ın Almalık kentinde 3. Bakır Zenginleştirme Tesisi Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'in katılımıyla açıldı. Tesise 2,7 milyar dolarlık yatırım yapıldı ve yıllık 60 milyon ton bakır üretimi ile toplamda 900 bin tonluk üretim hedeflendi. Tesis yapay zekâ tabanlı dijital yönetim sistemleri kullanarak enerji tüketimini %10'dan %15'e düşürecek ve teknolojik modernleşme hedeflerine ivme kazandıracak. Açılıшта Özbekistan'ın "Yoshlik-1" ve "Kalmokir" madenlerinde 45 milyon ton bakır ve 5.000 tondan fazla altın rezervinin olduğu ve bunun en az 100 yıla yeteceği belirtilerek 2030'a kadar altının 175 tona, gümüşün 500 tona, uranyumun 15 bin tona ve bakırın 500 bin tona çıkarılması hedeflendi. Bunların yanı sıra projeye 38.000 yeni istihdam yaratılması planlanıyor.

Özbekistan'da Nevruz Bayramı Büyük Bir Coşkuyla Kutlandı

21 Mart'ta Nevruz Bayramı, Özbekistan genelinde büyük bir heyecanla kutlandı. Yeni Özbekistan Parkı'nda düzenlenen kutlamalar kapsamında güreş, at yarışları, koç ve horoz dövüşleri gibi geleneksel sporların yanı sıra çeşitli halk oyunları sergilendi.

Baharın gelişini simgeleyen Nevruz, aynı zamanda toplumsal dayanışma ve birlik ruhunu da temsil etmektedir. Bu kapsamda, Mirziyoyev'in daveti üzerine Türkiye'den gelen 160 Hataylı depremzede misafirler, beş günlük bir ziyaret programı çerçevesinde binlerce Özbek vatandaşıyla bir araya gelerek bayram sevincini birlikte yaşadı. Heyet, program kapsamında tarihi öneme sahip Semerkant şehrini ve 2026 Türk Dünyası Kültür Başkenti seçilen Andican kentini de ziyaret etti.

Dünya Bankasından Özbekistan'a Yatırım

23 Mart tarihinde yayınlanan habere göre Dünya Bankası, Özbekistan'ın Surhandarya bölgesindeki ulaşım altyapısını modernize etmeyi hedefleyen 200 milyon dolarlık bir projeyi onayladı. Proje Surhandarya bölgesindeki stratejik bir karayolunun iki şeritten dört şerite çıkarılarak yol güvenliği ile hız sınırlarının artırılması ve Özbekistan'ın komşu ülkelerle olan ticari entegrasyonunu hızlandırmayı hedeflemektedir. Ayrıca bu fon, ülkenin lojistik stratejilerinin geliştirilmesine ve demiryolları'nın operasyonel verimliliğini artıracak kurumsal reformları da kapsamaktadır.

Türkiye ve Özbekistan İlişkileri Güçleniyor

25 Mart'ta Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Hakan Fidan ile Özbekistan Dışişleri Bakanı Bahtiyar Saidov telefon görüşmesi gerçekleştirdi. Görüşme kapsamında ikili iş birliğinin yanı sıra bölgesel iş birliğinin de derinleştirilmesine dair konular ele alınarak iki ülke arasında stratejik ortaklığın güçlendirilmesi yönünde mutabık kalındı.

Özbekistan ve Tacikistan Arasında Bir Dizi Ekonomik Antlaşmalar İmzalandı

Tacikistan Cumhurbaşkanı İmamali Rahman, Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'in daveti üzerine 26 Mart tarihinde Özbekistan'ı ziyaret etti. Ziyaret kapsamında düzenlenen Özbekistan-Tacikistan Yüksek Devletlerarası Konseyi'nin ilk toplantısı gerçekleşti. Toplantıda stratejik ortaklık ve müttefiklik ilişkilerinin genişletilmesine ilişkin ortak bir bildiri imzalandı. Bildiride ticaret, sanayi, enerji, tarım ve turizm gibi stratejik alanlarda iş birliğini öngören geniş bir anlaşma paketi yer alıyor. Ekonomik iş birliğinin somut bir göstergesi olarak günümüzde iki ülke arasında 10 büyük ortak sanayi projesi gerçekleştirilmiş durumda. Programın ikinci gününde ise liderler Buhara'daki tarihi mekanları ziyaret ederek iki komşu halk arasındaki ortak kültürel ve manevi mirasın önemine dikkat çekti.

Türkmenistan Cumhuriyeti

Mart Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Türkmenistan'da Çok Çocuklu Annelere "Ene Mehri" (Merhamet Annesi) Onursal Unvanı Verilerek Apartman Dairelerinin Anahtarları Teslim Edildi

7 Mart'ta, bahar bayramı sırasında, cumhurbaşkanı kararnamesiyle, sekiz veya daha fazla çocuk doğurup büyüten annelere Türkmenistan'ın "Merhamet Annesi" onursal unvanı verildi.

Düzenlenen törende, "Merhamet Annesi" onursal unvanıyla ödüllendirilen kadınlar, Cumhurbaşkanına şükranlarını dile getirdiler.

"Merhamet Annesi" unvanını kazanmış kadınlara, apartmanlarının anahtarları törenle teslim edildi. Bu bağlamda, devam eden modern reformların sonucu olan yeni konut binaları, yaklaşan Uluslararası Kadınlar Günü vesilesiyle hediye oldu.

Türkmenistan'ın 2026'da Bağımsız Devletler Topluluğu Başkanlığını Üstlenmesi Konsepti Resmen Yayınlandı

12 Mart'ta Türkmenistan'ın 2026'da Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) Dönem Başkanlığını Üstlenmesi Konsepti ve Uygulama Eylem Planı, BDT Yürütme Kurulu'nun resmi internet sitesinde yayımlandı.

Bu kavram beş ana alanı tanımlar: barış ve güvenliğin sağlanması, ekonominin ve ulaşım bağlantılarının geliştirilmesi, dijital dönüşüm, ekolojik gündem ve insani iş birliği.

Etkinlik takvimine göre, 2026 yılı için 25 büyük etkinlik planlanmış olup bunlardan yedisi Türkmenistan'da gerçekleştirilecektir.

Bunların arasında:

- Mayıs ayındaki BDT Hükümet Başkanları Konseyi toplantısı,
- Eylül ayındaki Ekonomik Konsey toplantısı,
- 9 Ekim'de Avaza'da yapılacak BDT Dışişleri Bakanları Konseyi ve Devlet Başkanları Konseyi toplantıları
- Aşgabat'ta yapılacak Kültürel İşbirliği Konseyi toplantısı yer almaktadır.

Türkmenistan-AB İş Forumu'nun İlki Aşkabat'ta Düzenlendi

26 Mart'ta Aşkabat'ta, devlet kurumları, işletmeler ve uluslararası kuruluşların temsilcilerinin katılımıyla "Bağlantıyı Güçlendirme, Yatırım Çekme ve Sürdürülebilir Kalkınmaya İlişkin Yeni Perspektifler" başlıklı bir iş forumu düzenlendi. Etkinliğe Türkmenistan Maliye ve Ekonomi Bakanı Mammetsguly Astanagulov, Avrupa Birliği'nin Türkmenistan Büyükelçisi Beata Peksa, Uluslararası Ticaret Merkezi Piyasa Geliştirme Dairesi Müdürü Mondher Mimuni ve diğer konuklar katıldı.

Forum programı üç tematik panel içermektedir:

Ticaret ve yatırım ortamının iyileştirilmesi: Dünya Ticaret Örgütü'ne (WTO) üyelik ve küçük ve orta ölçekli işletmelerin Avrupa pazarlarına erişimi konusunda görüşmeler yapılıyor.

Ulaşım bağlantısı: Türkmenistan'ın Trans-Hazar ulaşım koridorunun geliştirilmesindeki rolü, gümrük işlemlerinin dijitalleştirilmesi ve lojistik tedarik sistemi ele alınmaktadır.

"Yeşil" geçiş: Yenilenebilir enerji, metan emisyonlarının azaltılması ve uluslararası finans kuruluşlarının (AB, EBRD, IMF) dahil edilmesi gündemde kalmaya devam ediyor.

Forum çerçevesinde, Türkmenistan Enerji Bakanlığı, Turkmengaz Devlet Kuruluşu ve Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ) arasında Mutabakat Anlaşmasında Değişikliklere İlişkin Protokol imzalandı. Bu belge, "Türkmenistan'ın Yeşil Kalkınması için AB" projesinin süresinin uzatılmasını ve 2 milyon euro ek finansman sağlanmasını öngörmektedir.

Türkmenistan'daki Seçimlerde Oy Verme İşlemi Sona Erdi

29 Mart tarihli habere göre, Türkmenistan'da yeni kurulan etrapların halk meclisi üyeleri, görev süreleri dolmadan ayrılan Türkmenistan Meclisi milletvekilleri, vilayet, etrap, şehir halk meclisi ve genceş üyeleri için yapılan seçimlerde seçmen katılım oranları aşağıdaki gibidir:

- Yeni kurulan bölgelerin halk meclisi üyelerinin seçimlerinde seçmenlerin %91,14'ü;
- Türkmenistan Meclisi seçimlerinde seçmenlerin %92,26'sı;
- Vilayet ve Aşkabat şehir halk meclisi üyelerinin seçimlerinde seçmenlerin %91,47'si;
- İlçe ve şehir halk meclisi üyelerinin seçimlerinde seçmenlerin %91,06'sı;
- Seçmenlerin %91,20'si belediye meclisi üyesi seçimlerinde oy kullandı.

Türkmenistan ile Türkiye Arasındaki İş Birliği Görüşüldü

31 Mart'ta, Türkmenistan Dışişleri Bakanlığı'nda Türkmenistan Dışişleri Bakan Yardımcısı **Ahmet Gurbanov** ile Türkiye Cumhuriyeti'nin Türkmenistan Büyükelçisi **Ahmet Demirok** arasında bir görüşme gerçekleştirildi.

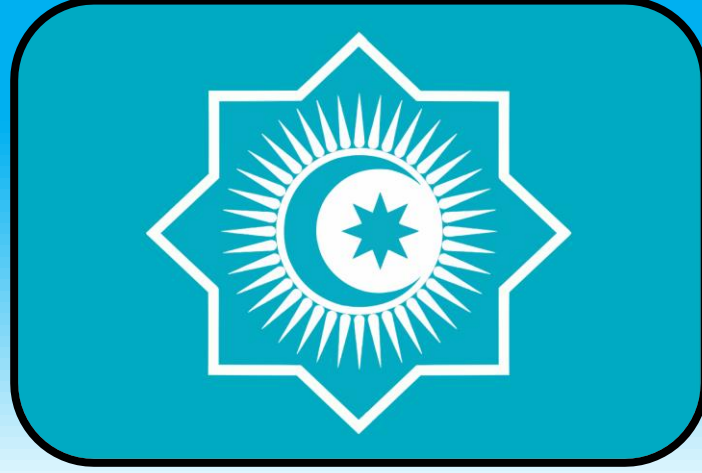
Görüşme sırasında taraflar, ikili iş birliğinin daha da geliştirilmesine ilişkin güncel konuları ele aldılar ve bölgesel ile uluslararası gündemin temel maddeleri üzerinde görüş alışverişinde bulundular.

Ticari ve ekonomik iş birliğinin genişletilmesinin yanı sıra enerji ve ulaştırma sektörlerindeki etkileşime özel önem verildi.

Toplantıda ayrıca, ortak etkinliklerin düzenlenmesi ve uluslararası forumlara karşılıklı katılım da dâhil olmak üzere, kültürel ve insani bağların geliştirilmesine yönelik beklentiler gözden geçirildi.

Görüşmelerin sonunda taraflar, iki dost ülke arasındaki çok yönlü ortaklığın daha da güçlendirilmesi ve genişletilmesi konusundaki karşılıklı çıkarlarını bir kez daha vurguladılar.

Türk Devletleri Teşkilatı

Mart Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

TDT İkili Görüşmeler: Mart

5 Mart tarihinde Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Genel Sekreteri Büyükelçi Kubanıçbek Ömüraliyev, Türkiye Cumhuriyeti Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Muhsin Şentürk ile görüştü. Görüşmede taraflar TDT Savcılar Genel Konseyi'nin etkin şekilde faaliyet göstermesine katkı sağlayacak girişimleri desteklemeye TDT Sekretaryasının hazır olduğunu ifade etti.

10 Mart'ta Ömüraliyev Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş ile görüştü. Türk dünyasının ortak gündeminin ilerletilmesinde parlamenter diplomasi'nin önemi vurgulandı. Bu bağlamda taraflar, TDT çerçevesinde alınan karar ve girişimlerin desteklenmesinde ulusal parlamentoların ve ilgili parlamenter platformların rolünü vurguladılar.

Ömüraliyev, Kazakistan Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı yetkilisi Beybit Kulataev ile 13 Mart tarihinde gerçekleştirdiği görüşmede TDT'nin üye devletlerinde idari mükemmeliyetin ve hukukun üstünlüğünün desteklenmesine olan bağlılığını vurguladı. Kulataev, bakanlığın uluslararası gözlemcilerin çalışmalarını kolaylaştırmaya yönelik yürüttüğü faaliyetler hakkında bilgi verdi.

TDT Üye Devletlerinin Dışışleri Bakanları İstanbul'da Ortak Bildiri Yayınladı

7 Mart tarihinde TDT Dışışleri Bakanları Konseyi (DBK) Gayriresmî Toplantısı gerçekleştirildi. Bakanlar, bölgesel ve küresel gelişmeler hakkında kapsamlı istişarelerde bulundular. Yakın bölgelerde son dönemde artan silahlı çatışmalar ve düşmanlıkların yol açtığı insani acılar ve can kayıpları üzerinde durdular.

Toplantı sonunda, TDT Üye Devletlerinin Dışışleri Bakanları, “Orta Doğu’daki Son Gelişmelere İlişkin Ortak Bildiriyi” kabul etti.

Ortak bildiri, üye Devletlerin çevre bölgelerinde son dönemde artış gösteren silahlı çatışmalar ve düşmanca eylemler nedeniyle duydukları ortak endişeyi ve insanların hayatını tehlikeye atan tüm eylemleri kınadıklarını ifade etmektedir.

TDT Çerçevesinde Nevruz İlk Kez Gaziantep'te Kutlandı

Nevruz, 21 Mart tarihinde Türkiye'nin Gaziantep şehrinde TDT çerçevesinde ilk kez kutlandı. 21 Mayıs 2025 tarihinde Macaristan'da düzenlenen TDT Gayriresmî Zirvesinde kabul edilen Budapeşte Deklarasyonunda, Devlet Başkanları Nevruz'un evrensel değerleri simgelediğini vurgulamışlardı.

Bu karar doğrultusunda Gaziantep'te düzenlenen Nevruz kutlamaları, diplomatik misyon başkanlarını, temsilcileri ve geleneksel müzik topluluklarını bir araya getirdi. Etkinlik, Türk dünyasının zengin kültürel mirasını ön plana çıkarmış ve Türk halklarının geleneklerini canlandırmıştır.

Taşkent'te TDT Uzay Ajansları Çalışma Grubu Toplantısı Yapıldı

30 Mart'ta Taşkent'te düzenlenen TDT Uzay Ajansları Çalışma Grubu Toplantısı, üye ve gözlemci ülkelerden uzmanları bir araya getirdi. Toplantıda, TDT-SAT 12U Küp Uydu projesinin üretim sürecinin tamamlandığı belirtilirken fırlatma hazırlıkları ve teknik iş birliğinin sürdürülmesi ele alındı. Ayrıca, uzay sanayii alanında iş birliğini güçlendirmeye yönelik anlaşma taslağı gözden geçirilerek uzun vadeli kurumsal çerçeveye dair kararlılık vurgulandı.

Sakarya Üniversitesi

Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi

Ülke Araştırmacıları

Azerbaycan

Emir
Yılmaz

Kazakistan

Aslı Nur
Halil

Kırgızistan

Erdem
Yılmaz

KKTC

Emir
Karakoç

Macaristan

Muhammed
Çağrı
Turhan

Özbekistan

Gizem Özen
&
Nurmuhammed
Rustemov

Türkmenistan

Merve
Albayrak
&
Merve
Boyun

TDT

Zişan
Demirkan
&
Hatice
Çoban

Yararlanılan Kaynaklar:

- 525.az
- avim.ogr.tr
- edition.cnn.com
- hungarytoday.Hu
- miniszterelnok.Hu
- tr.euronews.com
- trthaber.com
- turkkon.org
- <https://24.kg/kyrgyzcha/>
- <https://24.kz/kz/zha-aly-tar>
- <https://egemen.kz/>
- <https://kg.akipress.org/>
- <https://haberkibris.com/>
- <https://en.apa.az/>
- <https://qazinform.com/>
- <https://kun.uz/>
- <https://www.iqair.com/>
- <https://atlatszo.hu/>
- <https://www.reutersconnect.com/>
- <https://turkmenportal.com>
- <https://tr.wikipedia.org/>
- <https://www.aa.com.tr/tr>
- <https://www.azattyk.org/news>
- <https://www.bbc.com/kyrgyz>
- <https://www.election.gov.kz/>
- <https://www.kibrispostasi.com/>
- <https://www.kibrisgazetesi.com/>
- <https://www.trtavaz.com.tr/canli-izle>
- <https://qha.com.tr/>
- <https://xabardor.uz/uz/>
- <https://tmrl.gov.tm/tk/news>
- <https://www.sondakika.com>
- <https://www.milatgazetesi.com/>
- <https://tr.kabar.kg/>
- <https://abouthungary.hu/>

Görseller, belirtilen kaynaklardan alınmıştır.

Yararlanılan Kaynaklar:

- <https://balkaninsight.com/>
- <https://www.kazakistan.kz>
- <https://www.uzdaily.uz/ru>
- <https://www.yeniduzen.com>
- <https://www.ombudsman.gov.tr/>
- <https://www.kktcb.org/tr>
- <https://www.sozcu.com.tr/>
- <https://www.mfa.gov.tr/>
- <https://www.mynet.com/>
- <https://www.trthaber.com/>
- <https://www.atavatan-turkmenistan.com>
- <https://tdh.gov.tm/tk>
- <https://www.azathabar.com/z/2246>
- <https://www.trt.net.tr/turkmen/dunya>
- <https://www.voaturkce.com/>
- <https://www.azattyk.org/>
- <https://www.eunews.it/>
- <https://www.hungarianconservative.com/>
- www.balcanicaucaso.org
- <https://www.turkmenhabar.com/>
- <https://jeyhun.news/>
- <https://www.mfa.gov.tm/tk/news>
- <https://caa.gov.tm/>
- <https://turkmenistan.gov.tm/tk>
- <https://www.sondakika.com/>
- <https://www.turkmenturkbank.com>
- <https://orient.tm/tm>
- <https://business.com.tm/tr/>
- <https://www.ntv.com.tr/>
- <https://www.washingtonpost.com/>
- <https://turkmentv.gov.tm/>
- <https://business.com.tm/>
- <https://metbugat.gov.tm/>
- <https://www.tv7israelnews.com/>
- <https://apnews.com/>
- <https://www.europarl.europa.eu/>

Görseller, belirtilen kaynaklardan alınmıştır.